

Midtveisrapport August 2007

**Inclusive Education in General
Educational Institutions in Ten Schools in
Tbilisi - et pilotprosjekt 2006 - 2008**

Utdanningsdirektoratet

Innholdsfortegnelse

Forord	4
1. Beskrivelse av prosjektet - Målsetting.....	6
1.1 Prosjektet	6
1.2 Målsetting	7
1.3 Mulige suksessfaktorer i prosjektet	9
1.4 Utfordringer knyttet til noen sentrale områder i prosjektet	10
2. Vurdert status av hovedområder og underkomponenter.....	12
2.2 Tilleggselementer i prosjektet initiert fra norsk side	19
3. Mot en inkluderende skole i Georgia	21
3.1. Kartlegging av holdninger	21
3.2 Et georgisk kunnskapsløft	23
3.3 Skriftlig materiell på georgisk og engelsk	23
Vedlegg: Økonomisk oversikt knyttet til prosjektet.....	I - III

Forord

Denne rapporten er en midtveisbeskrivelse av pilotprosjektet, "*Introduction of Inclusive Education in General Educational Institutions for Ten Schools in Tbilisi.*"

I forberedelsesfasen har en fra så vel georgisk som norsk hold sett for seg et framtidig samarbeid som kan komme til å omfatte to prosjektfaser. Denne rapporten er en statusmessig beskrivelse midtveis i første fase. En eventuell oppfølging av prosjektet i form av en fase to, vil være avhengig av en tilfredsstillende resultatoppnåelse etter pilotutprøvingen.

Det er å håpe at erfaringene fra pilotprosjektet kan utgjøre en del av grunnlaget for utvikling av en nasjonal policy innenfor området *Inclusive Education* i Georgia, og at erfaringene også vil fungere som en modell for en senere implementering på nasjonalt nivå.

Prosjektet styres og gjennomføres i all hovedsak av virksomheter innenfor den georgiske utdanningsadministrasjonen. Fra norsk side blir det i pilotutprøvingen viktig å holde fast ved dette prisnippet.

Deltakelse fra norsk side vil i særlig grad dreie seg om å gi støtte og bekreftelse til den georgiske prosjektorganisasjonen i gjennomføringsfasen. Samtidig vil det óg være nødvendig å være tilgjengelig med råd og veiledning ut fra de behov som meldes fra georgisk hold.

Innenfor to områder har den norske deltakelsen vært mer framtrødende enn ellers i pilotgjennomføringen:

- Ansvar for oppbygging og gjennomføring av treningsmodulene innenfor ulike spesialpedagogiske tema
- Tilrettelegging for georgiske studenter på International Summer School, (ISS), UiO og for studenter som skal delta på det internasjonale Masterstudiet i Special Needs Education, UiO.

Målsettingen for prosjektet er i første rekke å introdusere *Inclusive Education* i det georgiske utdanningssystemet gjennom en pilotutprøving i 10 skoler i hovedstaden, Tbilisi. I tillegg framstår det som særlig sentralt i prosjektet, ved bruk av ulike informasjonskanaler, å bidra til å få temaet *Inclusive Education* satt på dagsorden i det georgiske samfunnet.

Prosjektet har kommet i stand som følge av et samarbeid mellom Ministry of Education and Science i Georgia og Kunnskapsdepartementet i Norge. Utdanningsdirektoratet har, på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, fått ansvar for faglig og økonomisk styring av prosjektet fra norsk side.

Representanter for Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet besøkte Tbilisi forsommeren 2006. Under dette besøket gjennomgikk man de ulike komponentene i prosjektet samt den formelle ansvarsdeling i gjennomføringsfasen. Videre ble det knyttet kontakter med sentrale personer, herunder politisk ledelse, i Ministry of Education and Science samt med ledelsen i National Curriculum and Assessment Centre, som er en underliggende virksomhet.

The Ministry of Education and Science og The International Institute for Education Policy, Planning and Management er, sammen med National Curriculum and Assessment Centre, ansvarlig for den georgiske prosjektadministrasjonen.

Prosjektet hadde sin formelle oppstart i november 2006 og skal etter planen være avsluttet i juli 2008.

Porsgrunn, Lillegården kompetansesenter, Statped, august 2007

Einar Christiansen

Prosjektleder

1. Beskrivelse av prosjektet - Målsetting

1.1 Prosjektet

Etter en lengre forberedelsesperiode ble avtalen mellom Georgia og Norge om et prosjektbasert samarbeid innenfor utdanningsområdet underskrevet i september 2006.

Representanter for Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet foretok en reise til Tbilisi i mai samme år for å drøfte detaljer i prosjektet samt avklare ansvarsfordelingen. Det ble i forbindelse med besøket gjennomført en rekke møter, blant annet med politisk ledelse i det georgiske Ministry of Education and Science. I dette møtet ga den georgiske utdanningsministeren uttrykk for at pilotprosjektet ble vurdert som grunnlaget for implementering av *"Inclusive Education"* i Georgia, noe som gjør at det knytter seg store forventninger til gjennomføringen av pilotprosjektet.

I et brev fra den georgiske viseministeren for Utdanning og Forskning, Bela Tsipuria, til Kunnskapsdepartementet understrekes det at Georgia har sluttet seg til og anerkjent internasjonale avtaler og konvensjoner knyttet til funksjonshemmedes rettigheter i samfunnet. Dette danner en del av grunnlaget for gjennomføring av prosjektet.

Blant disse kan nevnes:

- Universal Declaration of Human Rights, Convention on the Rights of a Child,
- "UN Declaration on the Rights of Mentally Retarded Persons". 1971,
- "Declaration on the Rights of Disabled Persons", 1975
- "Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities", 1993.
- The Salamanca Declaration, UNESCO, 1994

Det lovmessige grunnlaget på nasjonal basis utgjøres av følgende komponenter:

- Parlamentsvedtaket av 13. februar 2004: "State policy guidelines for protection of disabled children's rights in Georgia". Regjeringen ble på bakgrunn av ovenstående vedtak pålagt å utarbeide konkrete strategier for implementering.
- Law of Georgia concerning The Social protection of Disabled People av 14.06.1995
- Law of Georgia on general Education av 08.04.2005.

Opplæringsloven av 08.04. 2005 utgjør i dag hovedgrunnlaget for strategiutvikling knyttet til inkluderende opplæring i Georgia.

1.2 Målsetting

Prosjektet har som målsetting å introdusere *Inclusive Education* i det georgiske utdanningssystemet gjennom å realisere et pilotprosjekt i 10 skoler i hovedstaden, Tbilisi. I tillegg er det en målsetting at erfaringer fra pilotutprøvingen skal bidra til utvikling av en nasjonal strategi for en inkluderende skole i Georgia.

Gjennom å gi barn og unge med nedsatt funksjonsevne et tilbud om overføring fra institusjoner til ordinær skole, er det en målsetting å gi elevene et kvalifisert pedagogisk tilbud tilpasset den enkeltes behov innenfor en ordinær skolekontekst.

Samtidig er det sentralt for prosjektet å bidra til kvalifisering av det pedagogiske personalet i de ti prosjektskolene slik at skolene gradvis vil utvikles i en retning som gjør at de framstår som kompetente og utviklingsorienterte tilpasset de utfordringer georgisk skole står overfor i tida framover.

Videre ser en for seg at prosjektet skal bidra til å utvikle strategier for inkluderende opplæring gjennom de erfaringer man får, både i gjennomføringen av pilotprosjektet samt etter at prosjektet er avsluttet.

Det er en uttrykt ambisjon blant georgiske utdanningsmyndigheter å utvikle positive holdninger til prinsippene om en inkluderende skole og et mer inkluderende samfunn blant den georgiske befolkning. Av denne grunn er det en målsetting at prosjektet også bidrar til å få temaet, *Inclusive Education* satt på dagsorden i det georgiske samfunnet.

Avslutningsvis er det en målsetting at de erfaringer man får gjennom prosjektet, skal gi bidrag i utviklingen av en framtidig georgisk utdanningspolitikk.

Barn og unge med nedsatt funksjonsevne har i den senere tid blitt gjenstand for betydelig oppmerksomhet fra georgiske utdanningsmyndigheter. I tråd med internasjonale trender er en i Georgia opptatt av å sikre barn og unge likeverdige muligheter til utdanning uavhengig av bakgrunn og individuelle forutsetninger.

Georgiske utdanningsmyndigheter kategoriserer barn og unge med spesialpedagogiske behov ut fra følgende kriterier:

- Barn og unge med ulike former for nedsatt funksjonsevne
- Barn og unge som tilhører etniske minoriteter
- Gatebarn
- Barn og unge med sosiale og emosjonelle vansker
- Barn og unge med språk- og talevansker
- Barn og unge som viser problematferd
- Barn og unge i risikozonen for utestenging/utvisning

I en undersøkelse utført av organisasjonen ”Children of Georgia” framgår det at utdanningsnivået blant barn og unge med nedsatt funksjonsevne i Georgia gjennomgående er lavt. Mange av disse barna går ikke på skolen i det hele tatt, mens de som har en skoleplass ikke sjelden har et dårlig læringsutbytte.

Mennesker med nedsatt funksjonsevne i Georgia står overfor følgende utdanningsmessige muligheter:

- De kan gå på en vanlig skole
- De kan få tilbud om hjemmeundervisning
- De kan gå på en skole som har innført *Inclusive Education*

- De kan være elev ved, eventuelt også ha sitt bosted ved en spesialskole med internat eller en institusjon for handikappede personer¹
- De kan ha en tilknytning til ulike former for dagsentra eller i grupper som drives av NGOs. Disse institusjonene er imidlertid ikke offisielt godkjent av Ministry of Education and Science som utdanningsinstitusjoner. (*Assessment of Social Inclusion- Report to UNICEF, Children of Georgia NGO, 2006*)

1.3 Mulige suksessfaktorer i prosjektet

- Georgia har en relativ ny skolelovgivning (*Law of Georgia on general Education av 08.04.2005*) som vil utgjøre et verdifullt bidrag i retning av å gi legitimitet til de endringer som nå blir iverksatt.
- Samtlige ti prosjektskoler har nytilsatte og høyt motiverte skoleledere
- Det er gjennomgående et stort foreldreengasjement blant foreldre til barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Dette er satt i system, og en har håp om at dette, sammen med flere aktive NGOs vil gi viktige bidra inn i skolen og i det enkelte klasserom
- Mange barn og unge med fysisk nedsatt funksjonsevne har til nå vært hjemme uten tilbud et opplæringstilbud. Disse elevene bør det nå være enklest å få inkludert i sin hjemmeskole ved at det, i regi av prosjektet, er gjennomført til dels omfattende bygningsmessige endringer som bygging av rullestolramper, bygging av spesialtoaletter samt innredning av nødvendige spesialrom på skolebygningenes grunnplan.

¹ “*Most of these institutions are under-financed and their buildings are dilapidated. There is scarcity of food, supplies and services provided to the disabled residents. There is also a problem of human rights’ violation in all closed-type institutions like these.*

Education is the key element of social integration through creating opportunities for interaction, employment and participation. Education of persons with disabilities is a complex issue requiring serious support and funding by the state, which seems to be currently lacking in Georgia.”

(*Assessment of Social Inclusion- Report to UNICEF, Children of Georgia NGO, 2006*)

- Noen av pilotskolene har allerede en viss erfaring med *Inclusive education* ved at de tidligere har deltatt i små pilotprosjekt i regi av ulike NGOs.
- Flere av skolene er til dels store, noe som gjør at de økonomisk vil være i stand til å tilsette spesialutdannet personale. (logoped, spesialpedagog og psykolog)

1.4 utfordringer knyttet til noen sentrale områder i prosjektet

Tidsrammen for prosjektet

Oppstarten av pilotprosjektet ble av ulike grunner noe forsinket, noe som har ført til at prosjektperioden i dag regnes fra november 2006 til utgangen av juni 2008. Dette er en svært kort gjennomføringsperiode for et prosjekt av denne størrelse. Fra norsk side ble det i januar 2007 foreslått en utvidelse av tidsrammen for pilotprosjektet for å kunne gi rom for et noe roligere tempo i gjennomføringen. Samtidig ville dette gitt større avstand i tid mellom T1 og T2 i evalueringen, noe som igjen ville virket positivt inn, rent validitetsmessig.

Fra georgisk hold viste det seg imidlertid ikke mulig å utvide de opprinnelige tidsrammene som var satt for prosjektet.

Evaluering

Prosjektet er innholdsmessig omfattende og er relativt komplisert i sin oppbygging. Samtidig er det gitt svært knappe tidsrammer for gjennomføring. På tross av disse forholdene, var det avgjørende at det ble lagt opp til en forskningsbasert evaluering av effekten av de tiltak som iverksettes i regi av prosjektet. Det vises for øvrig til vurdering av Hovedområde 6, pkt. 2 (s. 18)

Kompetanseutvikling på skolenivå

I dette prosjektet har fagseminarene (treningsmodulene) sin innretning mot en gruppe fagpersoner som på et senere tidspunkt vil ha ansvar for å drive kompetanseheving av pedagogisk personale på skolenivå. Fagpersonene representerer ulike organisasjoner og yrkesgrupper og samlet representerer de et kompetansemessig potensial som er av stor verdi for prosjektet.

Likevel er det grunn til å følge nøye med i utviklingen og gjennomføringen av den kompetanseoppbygging som skal finne sted i skolene. Uten et reelt kompetanseløft blant de som skal inneha operative funksjoner på skolenivå, vil en vanskelig kunne se for seg noen reel endring og forbedring i tilbudet til den enkelte elev.

2. Vurdert status av hovedområder og underkomponenter

Nedenfor følger en beskrivelse av prosjektets hovedstruktur. Prosjektplanen er i hovedsak utarbeidet av georgiske utdanningsmyndigheter i samråd med Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet.

Prosjektet er delt inn i åtte hovedområder. Hvert av hovedområdene har sine tilhørende underkomponenter som gir konkrete anvisninger om hva som er planlagt gjennomført innenfor hvert område.

Etter en beskrivelse av hvert av de åtte hovedområdene med tilhørende underkomponenter, følger en beskrivelse og vurdering av status pr. 01.08.07. Deretter blir det gjort rede for de tilleggselementene som det fra norsk side var ønskelig å bringe inn i prosjektet og som det, gjennom drøftinger, er gitt tilslutning til fra georgiske utdanningsmyndigheter.

Avslutningsvis gis statusrapport for disse tilleggskomponentene pr. 01.08.07

Hovedområde 1: Forberedende arbeid

Underkomponenter:

1. Etablering av arbeidsgruppe
2. Etablering av Multidisciplinary Council
3. Etablering av Multidisciplinary Group

Vurdering pr. 01.08.07:

Etablering av de tre ovenstående organer er gjennomført:

- Arbeidsgruppa består av 5 personer fra National Curriculum and Assessment Centre underlagt Ministry of Education and Science. Arbeidsgruppa har det operative ansvaret for framdriften i prosjektet.
- Multidisciplinary Council (MDC) er tverrfaglig sammensatt og består av 7 personer fra ulike organisasjoner samt fra Ministry of Education and Science og Ministry of Health and Social Welfare. MDC fungerer som et rådgivende organ for prosjektorganisasjonen. I tillegg har MDC beslutningsmyndighet når viktige avgjørelser skal tas.
- Multidisciplinary Group (MDG) er et operativt organ med representasjon fra NGOs og som arbeider direkte inn mot skole- og elevnivå

Hovedområde 2: Utvelgelse av prosjektskoler og målgruppe (elever)

Underkomponenter:

1. Etablering av kriterier for utvelgelse av prosjektskoler
2. Registrering, klassifisering og fordeling av funksjonshemmede elever på de ulike prosjektskolene
3. Utvelgelse av skoler samt analyse av skolenes behov

Vurdering pr. 01.08.07:

1. Kriterier for utvelgelse av deltakende skoler er på plass. Følgende fire kriterier ble lagt til grunn for utvelgelse:

- a) Geografisk lokalisering
- b) Skolenes erfaring fra arbeid med barn og unge med funksjonshemninger
- c) Antall elever i skolene
- d) Eksisterende infrastruktur i skolene som bidrar til at skolen har et godt utgangspunkt for utvikling av inkluderende opplæring. I tillegg vil andre forhold som kan virke i positiv retning bli tillagt vekt.

Eksempler fra kravspesifikasjonen knyttet til infrastruktur:

- Skolene har allerede på plass nødvendig tilrettelegging for rullestolbrukere, evt. at det kan organiseres uten store kostnader.
- Skolene har muligheter til å gi ulike undervisningstilbud til alle elever med funksjonshemming i første etasje i skolebygningen
- Skolene har eller vil kunne tilrettelegge nødvendige spesialrom i første etasje i skolebygningen.
- Skolene har eller vil kunne gjennomføre nødvendige bygningsmessige endringer for å framskaffe spesialtoaletter i skolebygningens første etasje
- Skolene har matsal og kroppsøvningsfasiliteter i bygningens første etasje

2. De ti skolene som deltar i prosjektet hadde, i følge opplysninger fra Ministry of Education and Science, pr. 19.07.07, har i alt 86 elever med nedsatt funksjonsevne. Elevenes ulike funksjonshemninger var i hovedsak knyttet til kategoriene;

- Ulike former for nedsatt fysisk funksjonsevne, herunder rullestolbrukere
- Cerebral parese
- Tunghørte

- Svaksynte
- Down syndrom
- Sammensatte lærevansker
- Ulike grader av utviklingshemming
- Problematferd

Elevene var fordelt på 9 av prosjektskolene, og antall elever varierte fra 2 til 30 elever pr. skole. I tillegg til oversikten ovenfor, var det, pr. 19.07.07 kommet til ytterligere 8 elever. Det var ennå ikke avgjort hvilke skoler de skulle gå på, noe som i hovedsak ville være gjenstand for drøfting i samarbeid med eleven og hans/hennes foreldre. Til høsten ville det komme ytterligere elever med nedsatt funksjonsevne ved prosjektskolene.

3. Gjennomført i løpet av mai 2007. I alt 10 skoler i Tbilisi med til sammen 11201 elever er valgt ut med utgangspunkt i kriteriene nevnt under pkt.1 ovenfor. Antall elever ved de ulike skolene varierer fra 570 til 1387. I alt 847 lærere er tilsatt ved de ti skolene som omfattes av prosjektet. Antall lærere varierer fra 40 ved den minste skolen til 117 ved den skolen som har flest elever

Hovedområde 3 : Utvikling av en nasjonal policy for inkluderende opplæring.

Underkomponenter:

1. Organisering og gjennomføring av workshops for utvikling av en nasjonal strategi for inkluderende opplæring
2. Organisering av opplæringsmoduler for tilsatte i statlige virksomheter.

Vurdering pr. 01.08.07:

1. Gjennomført
2. Gjennomført

Hovedområde 4: Gjennomføring av tiltak på skolenivå

Underkomponenter:

1. Utvikling av treningsmoduler
2. Tilpasninger innenfor det fysiske skolemiljøet
3. Treningsmoduler for funksjonshemmede elever og deres foreldre
4. Utvikling av læringsmiljøet med spesiell oppmerksomhet mot en sosial komponent

Vurdering pr. 01.08.07:

1. Fra georgisk hold er det gitt tilslutning til et forslag om oppbygging av en serie fagspesifikke treningsmoduler. Fagmodulene knyttes direkte til de faglige utfordringene skolene står overfor i møte med elever med særskilte behov. Det har blitt, og blir, iverksatt i alt 8 treningsmoduler med gjennomføring fra mars 2007 til januar 2008.

Modul 1:

Målgruppe: Trainers²

Innhold: Index for Inclusion

Ansvar: Høgskolen i Hedmark

Modul 2:

Målgruppe: Nytilsatte rektorer ved samtlige 10 prosjektskoler.

Innhold: Hovedsakelig knyttet til georgisk skolelovgivning, forskrifter, pensum

Ansvar: National Curriculum and Assessment Centre, Tbilisi

Modul 3:

Målgruppe: Trainers *

Innhold: Individuelle opplæringsplaner, inkl. foreldreinvolvering

Lærerrollen med særskilt fokus mot utfordringer i læringsmiljøet

Klasseledelse

Ansvar: Statped v/Lillegården kompetansesenter

Modul 4:

² Trainers

Når begrepet ”Trainers” er brukt i denne sammenhengen, er det for å peke på at treningsmodulene vil ha som målgruppe fagpersoner fra ulike fagmiljø, herunder representanter fra Multi-Disciplinary Group, (heretter kalt MDG) samt nøkkelpersoner fra ulike NGOs som samlet vil ha et ansvar for videreføring mot skolenivået. Med de rammebetingelsene en står overfor i dette prosjektet, vil det ikke være mulig å knytte treningsmodulene direkte mot lærerne i skolene.

Samtidig er det viktig å understreke at den georgiske prosjektorganisasjonen på en beundringsverdig måte har arbeidet med ”logistikk” knyttet til hvordan en best mulig skal sikre en faglig forsvarlig videreføring til skolenivået. Det kan óg nevnes at deltakerne i MDG vil ha et direkte ansvar for oppfølging av ulike tiltak i den enkelte skole,- også på elevnivå.

Målgruppe: Rektorer og assisterende rektorer

Innhold: Ledelse av skoler som deltar i utviklingsarbeid

Ansvar: Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, ILS, UiO

Modul 5:

Målgruppe: Trainers

Innhold: Lese- og skrivevansker - dysleksi

Lærernes utfordringer knyttet til AD/HD

Ansvar: Statped v/ Bredtvet, Sørlandet og Lillegården kompetansesenter

Modul 6:

Målgruppe: Trainers

Innhold: Barn og unge med nedsatt fysisk og/eller psykisk funksjonsevne

Ansvar: Statped v/Torshov kompetansesenter

Modul 7:

Målgruppe: Trainers

Innhold: Hørselsvansker m/fokus mot tunghørte elever og deres behov

Synsvansker m/ fokus mot svaksynte elever og deres behov

Ansvar: Statped v/Nedre Gausen, Huseby og Tambartun kompetansesenter

Modul 8:

Målgruppe: Rektorer og assisterende rektorer

Innhold: Ledelse av skoler som deltar i utviklingsarbeid – oppfølging etter Modul 3

Ansvar: Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, ILS, UiO

2. Det vises i denne forbindelse til det som står skrevet om ”kriterier for utvelgelse av prosjektskoler.” (Hovedområde 2, s. 13)

3. Dette anses ivaretatt i forbindelse med arbeid med Individuelle opplæringsplaner (Treningsmodul 3 – august 2007)

4. Temaet er tas spesielt opp i Treningsmodul 3 (august 2007) Arbeid med utvikling av et godt læringsmiljø vil alltid være en viktig del av en skoleutviklingsprosess. I denne

sammenhengen blir det viktig å få økt forståelse for lærernes betydning når det gjelder utvikling av læringsmiljøet i skolen. Videre blir det av betydning å peke på, og legge til rette for at dette arbeidet blir en kontinuerlig prosess ved en skole, også i tiden etter at prosjektet er avsluttet.

Hovedområde 5: Utvikling av inkluderende opplæring i prosjektskolene

Underkomponenter:

1. Etablering av Multidisciplinary Group i hver av prosjektskolene
2. Utvikling av individuelle opplæringsprogram for elever med særskilte behov ved hjelp av Individuelle Opplæringsplaner (IOP)
3. Involvering av elevene i planlegging og gjennomføring av opplæringen

Vurdering pr. 01.08.07:

1. Det er pr. 01.08.07 kun etablert én Multidisciplinary Group som har ansvar for oppfølging av ulike tiltak på skole- og elev/foreldrenivå. Hvorvidt en også vil være i stand til å etablere en gruppe på skolenivå, er ennå ikke kjent.
2. Dette er ett av temaene på treningsmodul nr. 3, som finner sted i slutten av august 2007. En premiss for det videre arbeidet på skolenivå, er at Individuelle opplæringsplaner (IOP) skal utarbeides for alle elever med særskilte behov.
3. Det forutsettes fra prosjektledelsen at elev- og foreldremedvirkning vil bli en naturlig del av oppfølgingen på skolenivå.

Hovedområde 6: Øke forståelse for betydningen av inkluderende opplæring blant befolkningen i Georgia

Underkomponenter

1. Utgi regelmessig informasjon om prosjektet
2. Utgi en informasjonsbrosjyre
3. Informasjonskampanjer i massemedia

Vurdering pr. 01.08.07:

1. Det er vanskelig på det nåværende tidspunkt å gi en presis rapportering om dette punktet. Temaet "Informasjon" vil bli drøftet med den georgiske prosjektorganisasjonen i slutten av august 2007
2. Arbeidet er avsluttet og brosjyren forelå ferdig trykket i juli 2007 (vedlegg ?)

3. Det er vanskelig på det nåværende tidspunkt å gi en presis rapportering om dette punktet, dette temaet vil bli drøftet fortløpende.

Hovedområde 6: Kontroll, overvåking og evaluering av prosjektets framdrift

Underkomponenter:

1. Løsningsorientert analyse av hindringsfaktorer som oppstår ved implementeringen av prosjektet
2. Forskningsbasert evaluering av framdrift og resultater knyttet til prosjektgjennomføringen

Vurdering pr. 01.08.07:

1. Fortløpende arbeid gjennom hele prosjektperioden
2. Fra norsk side ble det utarbeidet et forslag til evalueringsdesign som omfattet både et kvalitativt og et kvantitativt perspektiv. Det var enighet om at den georgiske prosjektorganisasjonen (MDG) skulle ta ansvar for den kvalitative delen, både utarbeidelse av en intervjuguide, gjennomføring av intervjuer samt utskrivning/analyse etc. Den norske prosjektlederen fikk ansvar for at det kvantitative instrumentet ble utarbeidet og oversatt til georgisk. Dette omfatter to spørreskjemaer, ett rettet mot lærere i projektskolene og ett for de 10 rektorene. Den praktiske delen av selve gjennomføringen ble overlatt MDG som også sørger for at data blir lagt inn i SPSS og sendt til Norge for analyse og rapportering.

Det er verd å merke seg at omfanget av evalueringen må tilpasses de økonomiske rammer som er stilt til rådighet. Prosjektet skal i tillegg gjennomføres innenfor en relativt knapp tidsramme, noe som på ulike måter nødvendigvis vil virke inn på evalueringsarbeidet.

Ved oppstart av arbeidet med evalueringen tok en utgangspunkt i en rekke måleindikatorer som ble utarbeidet, og ved bruk av et pre-post-design er det en målsetting at prosjektet gir resultater i form av ”bevegelser i riktig retning” som følge av de tiltak som iverksettes.

Den georgiske prosjektorganisasjonen vil ta stilling til utvelgelse av informanter innenfor de enkelte informantgruppene. Forundersøkelsen vil bli gjennomført i september 2007, mens oppfølgingen vil finne sted på vårparten 2008, med tillegg av en planlagt etterundersøkelse i desember 2008.

Hovedområde 8: Prosjektavslutning

Underkomponenter:

1. Ferdigstilling av sluttrapport
2. Videre anbefalinger

Vurdering pr. 01.08.07:

1. Vil bli gjennomført høsten 2008
2. På grunnlag av sluttrapporten er det et håp om at en gjennom de erfaringer en har fått i løpet av prosjektperioden, kan være i stand til å gi anbefalinger videre med tanke på implementering i en større målestokk.

2.2 Tilleggselementer i prosjektet initiert fra norsk side

1 Prosjektledelse

Utdanningsdirektoratet har økonomisk styringsansvar og leder prosjektet fra norsk side

Vurdering pr. 01.08.07:

Utdanningsdirektoratet har gitt senterleder Einar Christiansen, Lillegården kompetansesenter, ansvar for faglig og økonomisk styring av prosjektet fra norsk side.

2 Prekonferanse

Utdannings- og forskningsdepartementet, Utdanningsdirektoratet og Institutt for spesialpedagogikk, UiO, deltar på forberedende møte i Georgia for å forberede prosjektet samt etablere felles forståelse for prosjektet

Vurdering pr. 01.08.07

Utdannings- og forskningsdepartementet og Utdanningsdirektoratet deltok, sammen med georgiske utdanningsmyndigheter, på møter i Tbilisi i mai 2006. Prosjektinnretningen ble deretter drøftet med Institutt for spesialpedagogikk, UiO.

3 Sommerskole i Norge

Deltakelse på internasjonal sommerskole, UiO (ISS) med 6 deltakere sommeren 2006 og ytterligere 6 sommeren 2007 for å øke kompetanse innenfor området Special Needs Education

i georgisk utdanningsadministrasjon og relevante fagmiljøer i Georgia, samt bidra til å etablere internasjonale nettverk.

Vurdering pr. 01.08.07:

Én georgisk fagperson (lederen av MDG) deltok på den Internasjonale sommerskolen (ISS) sommeren 2006, mens ytterligere 6 personer, hovedsakelig fra Utdanningsadministrasjonen i Georgia, deltok sommeren 2007. Blant disse var den georgiske prosjektlederen samt to medlemmer av MDG. Det er et ønske fra prosjektorganisasjonen i Georgia at ytterligere 2 personer gis anledning til å følge kurset Special needs Education i regi av ISS sommeren 2008.

4 Masterstudenter

Deltakelse på 2-årig internasjonalt Masterstudium i Special Needs Education. 2 deltakere skal starte høsten 2006 og ytterligere 2 fra høsten 2007 for å øke kompetansen innenfor den georgiske utdanningsadministrasjonen.

Vurdering pr. 01.08.07:

Av ulike grunner, herunder en noe forsinket prosjektoppstart, var det ingen studenter på kullet som startet høsten 2006. To studenter er nå på plass i Oslo og starter på sitt 2-årige Masterstudium i august 2007

5 Utveksling med norske Masterstudenter som gjør sitt feltarbeid innenfor prosjektet ved én eller flere skoler i Tbilisi gjennom evalueringsmessige dypdykk som supplement til evalueringen av prosjektet.

Vurdering pr. 01.08.07:

Norsk prosjektleder har vært til stede ved ISP, UiO i juni 2007 ved presentasjon av mulige temaer for norske Masterstudenter. Pr. 01.08.2007 har ingen studenter meldt sin interesse for å gjøre sitt feltarbeid innenfor prosjektet. Tilbudet er lagt inn i Vitenskapsbutikkens database over mulige masteroppgaver, og det vil bli gjort ytterligere framstøt overfor Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo høsten 2007.

En selvfinansierende georgisk student på det Internasjonale Masterstudiet i Special Needs Education skal imidlertid gjøre sitt feltarbeid innenfor prosjektet. Den georgiske prosjektlederen vil være hennes veileder ved gjennomføringen av feltarbeidet.

6. Faglig pool for kompetanseutvikling for sentrale fagpersoner tilknyttet prosjektet, også skoleledere og lærere i prosjektskolene, innenfor ulike spesialpedagogisk tema

Vurdering pr. 01.08.07:

Det vises til ”Gjennomføring av tiltak på skolenivå” (Hovedområde 4, s. 14,15 og 16) der dette punktet er utførlig omtalt.

7. Overhead for dekking av Utdanningsdirektoratets og Universitetet i Oslo sine administrative utgifter

Vurdering pr. 01.08.07:

Inkludert i budsjett og regnskap

3. Mot en inkluderende skole i Georgia

Prosjektets hovedområde nr. 6 (s.17) tar for seg arbeid knyttet til å øke forståelsen for inkluderende opplæring i befolkningen i Georgia. En undersøkelse foretatt av “Children of Georgia, NGO på oppdrag fra UNICEF, forteller om til dels svært ulike oppfatninger blant foreldre når de blir spurt om hva de synes om at barn og unge med nedsatt funksjonsevne skal gis tilbud om inkludering i ordinær skole.(Assessment of Social Inclusion - Report to UNICEF, Children of Georgia NGO, 2006)

3.1. Kartlegging av holdninger

Rapporten forteller om foreldre til funksjonsfriske barn som ikke sjelden setter seg i mot at inkluderende opplæring blir iverksatt i Georgiske skoler. Gjennom utprøving av ulike implementeringsmodeller i regi av lokale og utenlandske NGOs gikk det fram at foreldre kunne motsette seg at deres barn måtte sitte ved siden av elever med nedsatt funksjonsevne. Foreldrenes argumenter gikk stort sett ut på at lærernes tilpasning av undervisningen til elever med særskilte behov, ville føre til et dårligere læringsutbytte for de andre elevene.

Foreldre til barn og unge med særskilte behov viste at også de ofte motsatte seg at deres barn skulle være elev ved en skole som hadde innført inkluderende opplæring. Deres begrunnelse var at de mente barna hadde det bedre ved at de var sammen med andre barn med nedsatt funksjonsevne enn at de følte seg mindreverdige ved å gå i en ordinær klasse.

I planleggingsfasen av dette pilotprosjektet tok the International Institute for Education Policy, Planning and Management, et initiativ overfor en forskergruppe innen det sosiologiske fagfeltet for å få bistand til å kartlegge elever, foreldre og læreres holdningsmessige vurderinger knyttet til innføring av inkluderende opplæring i georgiske skoler. Samtidig ba man om at det ble utarbeidet anbefalinger om framtidige tiltak til bruk i gjennomføringsfasen i prosjektet.

Resultatene viser at de ulike gruppenes holdninger til inkluderende opplæring gjennomgående ikke viser så store variasjoner. I den grad ulike oppfatninger kommer til uttrykk, henger dette ofte sammen med hvilken erfaring de selv har fra inkluderende opplæring i skolen.

Når det gjelder lærernes holdninger så varierer de i større grad, og det er ikke mulig å hevde at de er enten positive eller negative til inkluderende opplæring i skolen. Det framkommer tydelig i undersøkelsen at lærerne ser mange problemer knyttet til det å ha elever med særskilte behov i ordinær skole. I særlig grad fremgikk det at differensieringsmessige utfordringer, - en opplæring som skulle tilpasses den enkeltes forutsetninger, ble ansett for å være hovedutfordringen.

Gjennomgående framstår lærere i Georgia positive. Samtidig blir det hevdet at en slik positiv holdning fra lærerhold langt fra er tilstrekkelig til å endre den praksis som rå i skolen i dag. I særlig grad kommer det til uttrykk fra lærere som ikke har noen erfaring med inkluderende opplæring i skolen, at kun noen få elever med særskilte behov bør få tilgang til den offentlige skolen.

Det framkommer i rapporten fra forskergruppa at en del av årsaken til negative holdninger som kommer til uttrykk, både skyldes at folk har fått utilstrekkelig informasjon eller direkte feil informasjon om hva inkluderende opplæring innebærer, eller at de ikke har fått noen informasjon i det hele tatt. Dette gir støtte til den strategi prosjektorganisasjonen har valgt når det gjelder informasjonskampanjer gjennom bruk av ulike massemedier samt andre informasjonskanaler.

Når det gjelder lærernes faglige forutsetninger for å bidra til å realisere en inkluderende opplæring, er konklusjonen i rapporten tydelig. Georgiske lærere har gjennomgående ikke den

kompetanse som bør forventes ut fra de utfordringer de vil bli stilt overfor når barn og unge med særskilte opplæringsmessige behov etter hvert blir overført fra institusjoner og over i sin naturlige hjemmeskole.

3.2 Et georgisk kunnskapsløft

Fra norsk side har det blitt tillagt vekt at det i prosjektet blir en betydelig satsing på kompetanseheving for de lærerne som skal ha et medansvar for elever med særskilte behov. Sammen med foreldre og representanter for NGOs skal de i sine klasserom møte en ny og krevende faglig utfordring.

Også skolelederne står overfor store utfordringer. Gjennom en tidkrevende og komplisert tilsettingsprosess får samtlige ti prosjektskoler ny rektor fra skoleåret 2007/2008, et tiltak som har til hensikt å sikre skolene godt motiverte ledere i tida som kommer. Som et ledd i kompetansehevingen som finner sted i regi av prosjektet, blir de nye skolelederne viet særskilt oppmerksomhet ved at to av åtte fagmoduler knyttes opp mot det å være leder av en skole i utvikling.

3.3 Skriftlig materiell på georgisk og engelsk

En rekke statlige virksomheter deltar i gjennomføringen av treningsmodulene fra norsk side. For best mulig å legge til rette for videreføring mot skolenivået, er det blitt lagt vekt på å utvikle notater til deltakerne (Trainers), slik at en i første rekke sikrer en best mulig læringseffekt ved gjennomføring av modulene, men også ved at det blir enklere og mer praktisk å ta hånd om videreføringen mot skole- og foreldrenivået.

Samtlige seminarnotat blir bygd opp etter en felles mal, gjennomgående i alle treningsmodulene/seminarene.

Treningsmodulene vil ha engelsk som arbeidsspråk, men all tekst i seminarnotatene vil foreligge både på engelsk og georgisk slik at en sikrer at teksten blir gjort tilgjengelig for deltakere på de ulike nivåene. I tillegg vil det bli oversatt og trykt opp en fagartikkel med tilknytning til de fagtemaene som blir tatt opp i de ulike modulene.